

LOKALHISTORIA I ÖREBRO LÄN

Tid: 10.00 – ca 12.00 Vår- och höstterminen 2017

Plats: ArkivCentrum Örebro län, Nikolaigatan 3, Örebro tel. 019 - 611 29 00

Kursledare: Yvonne Bergman tel. arb. 019 – 777 1951

Gunnela Björk tel. 070-598 21 53

E-post: yvonne.bergman@arkivcentrum.se, gunnela.bjork@oru.se

Kurslitteratur: Brukat och byggt i Örebro län. Program för kulturmiljövård i Örebro län, del 1.

Vårterminen 2017

17/1

Registrering, introduktion samt arkivkunskap

Föreläsare: Yvonne Bergman, ArkivCentrum Örebro län

Rekommenderad bredvidläsning: *Per Clemensson, Kjell Andersson: Hembygdsforska! Steg för steg, s 16-23*

Vad är lokalhistoria och hur skriver man uppsats?

Föreläsare: Gunnela Björk

Rekommenderad bredvidläsning *Anna Götlind och Helena Kåks: Handbok i konsten att skriva mikrohistoria, s. 13-50, 163-193, 204-214*

31/1

Från stenåldersjägare till runristare. Örebro län under 9000 år

Föreläsare: Leif Karlenby

Kurslitteratur: *Brukat och byggt i Örebro län s. 25-82*

Rekommenderad bredvidläsning: *Martin Edlund: Råszwarsby – där vikingarna slog sig ner i Bergslagen. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 7, s. 120-130; Jenny Holm: Olika bergarters betydelse under äldre stenålder. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 8, s. 87-93.*

14/2

Ortstradition och historia. De källkritiska grundreglerna

Föreläsare: Sören Klingnéus

Rekommenderad bredvidläsning: *Anna Götlind och Helena Kåks: Handbok i konsten att skriva mikrohistoria, s. 51-57*

Handschriftsläsning

Föreläsare: Håkan Henriksson, ArkivCentrum Örebro län

Rekommenderad bredvidläsning: *Lars Svensson: Nordisk paleografi, s. 42-49; R. Svedlund & O Svenonius: Svenska skriftprov 1464-1928, s. 5-12; Alf Åberg: Läsning av gamla handstilar, s. 9-13*

- 28/2 Vad våra ortnamn berättar**
Föreläsare: Per-Axel Wiktorsson
Rekommenderad bredvidläsning: *Karin Calissendorff & Anna Larsson: Ortnamn i Närke (valda delar); Harry Ståhl: Ortnamn och ortnamnsforskning, s. 11-47; Per-Axel Wiktorsson: Bergsbruk och namn. En ortnamnsstudie om Bergslagen.*
- 14/3 Bondebygd i förvandling - om länets agrarhistoria**
Föreläsare: Sören Klingnéus
Kurslitteratur: *Brukat och byggt i Örebro län, s. 83-117, 130-134*
Rekommenderad bredvidläsning: *Sören Klingnéus: Gods och säteribildning i Närke under stormaktstiden; En förbisedd länsbeskrivning från 1762. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 3, s. 5-37. Sture Isaksson: Åkerns tillväxt under 1800-talet – 15 socknar i Närke. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 11, s. 7-19.*
- 28/3 Att hitta uppgifter om människor i det förgångna. Tips och råd kring hur man kan använda kyrkoarkiv, domstolshandlingar och mantalslängder i den lokalhistoriska forskningen.**
Föreläsare: Stefan Nilsson, Örebro stadsarkiv
- 11/4 Karl IX och Närke 1570-1611**
Föreläsare: Lennart Hedberg
Rekommenderad bredvidläsning: *Lennart Hedberg: Företagarfursten och framväxten av den starka staten; Lennart Hedberg: Örebro slott och murstenen från Hällabrottet. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 8, s. 7-19.*

Höstterminen 2017

- 5/9 Bergshanteringens betydelse för Örebro län**
Föreläsare: Håkan Henriksson, ArkivCentrum Örebro län
Kurslitteratur: *Brukat och byggt i Örebro län, s. 140-156*
Rekommenderad bredvidläsning: *Annette Thörnquist: Allmogesmide och smideshandel i södra Närke och Norra Östergötland. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 7, s. 7-30; Stefan Backius: Bolagstorp och jordbrukstorp Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 7, s. 52-68.*
- 19/9 Krigsmakt och bygd - militärväsendet i Örebro län**
Föreläsare: Sören Klingnéus
Kurslitteratur: *Brukat och byggt i Örebro län, s. 267-271*
Rekommenderad bredvidläsning: *Ulla Höjenberg: Officershustrur under Stormaktstiden. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 7, s. 110-119. Thord Strömberg: Makt och medborgare i Örebro under 1900-talet, s 47-51*

- 3/10 Byggnadskultur och byggnadsvård i Örebro län**
Föreläsare: Mia Geijer, Länsstyrelsen i Örebro
Kurslitteratur: *Brukat och byggt i Örebro län*, s. 123-130, 135-137, 147-149, 156-162, 207-213, 243-246
Rekommenderad bredvidläsning: *Estrid Esbjörnson: Kyrkorna i Örebro län – tusen års historia*, s. 177-190; *Hanna Domfors: Skiffer för husbehov. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 8*, s. 59-74; *Estrid Esbjörnson: Sten i kyrkobyggnader. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 8*, s. 75-86.
- 17/10 Folkrörelserna i länet**
Föreläsare: Håkan Henriksson, ArkivCentrum Örebro län
Kurslitteratur: *Brukat och byggt i Örebro län*, s. 247-253
Rekommenderad bredvidläsning: *Åsa Norell: Roparerörelsen i Kvistbro. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 6*, s. 37-57; *Erik Bengtson: Stora Valla – profan kyrka mitt i byn? Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 7*, s. 31-36; *Jan Bolin: 1 maj i Karlskoga – om ett kommunistiskt dilemma under 1940-talet. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 7*, s. 69-83. *Thord Strömberg, Makt och medborgare. Örebro under 1900-talet s 39-47, 58-68*
- 31/10 Vad gjorde kvinnorna när männen skrev historia?**
Föreläsare: Gunnela Björk, Örebro Universitet
Rekommenderad bredvidläsning: *Patroner, gästgivare och andra kvinnor. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 9*; *Gunnela Björk: Nykterhetsfrågan – en kvinnofråga? Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 4*, s. 43-66. *Gunnela Björk: Att förhandla sitt medborgarskap. Kvinnor som kollektiva politiska aktörer i Örebro 1900-1950. Thord Strömberg: Makt och medborgare. Örebro under 1900-talet, sid 132-143*
- 14/11 Emigrationen i länet**
Föreläsare: Stefan Nilsson, Örebro Stadsarkiv
Rekommenderad bredvidläsning: *Ulf Beijbom: Amerika, Amerika. En bok om Utvandringen*, s. 38-64; *Håkan Henriksson: Spår av Örebro län i Amerika. Lokalhistorisk läsning för Örebro län nr 5*, s. 7-29.
- OBS: Lokal: Stadsarkivet, Grenadjärstaden**
- 28/11 Örebro – från sko- och kexstad till universitetsstad**
Föreläsare: Thord Strömberg
Kurslitteratur: *Brukat och byggt i Örebro län*, s. 118-123, 162-172, 181-185, 200-206; *Skor, kex och statens trygga kaka. Industristaden Örebro växer fram: företagare, fackföreningar och politik 1900-1950. Red. Thord Strömberg. Thord Strömberg: Makt och medborgare. Örebro under 1900-talet s. 105-230*
- 5/12 Uppsatsredovisning och kursavslutning**

Kursen ges i samarbete med Lokalhistoriska Sällskapet i Örebro län och ArkivCentrum Örebro län.

Litteraturlista

Kurslitteratur

Brukat och byggt i Örebro län. Program för kulturmiljövård i Örebro län, del 1

Rekommenderad litteratur

Beijbom, Ulf: *Amerika, Amerika. En bok om utvandringen.*

Björk, Gunnela: *Att förhandla sitt medborgarskap. Kvinnor som kollektiva politiska aktörer i Örebro 1900-1950*

Calissendorff, Karin och Larsson, Anna: *Ortnamn i Närke.*

Clemensson, Per och Andersson, Kjell: *Hembygdsforska! Steg för steg.*

Estrid Esbjörnson: *Kyrkorna i Örebro län – tusen års historia.*

Götlind, Anna och Kåks, Helena: *Handbok i konsten att skriva mikrohistoria.*

Hedberg, Lennart: *Företagarfursten och framväxten av den starka staten. Hertig Karls resursexploatering i Närke 1581-1602.*

Jonasson, Gustaf: *Medeltidens Örebro.*

Klingnéus, Sören: *Gods och säteribildning i Närke under stormaktstiden.*

Lokalthistorisk läsning för Örebro län nr 3-11.

Skor, kex och statens trygga kaka. Industristaden Örebro växer fram: företagare, fackföreningar och politik 1900-1950. Red. Thord Strömberg.

Strömberg, Thord: *Makt och medborgare. Örebro under 1900-talet*

Ståhl, Harry: *Ortnamn och ortnamnsforskning.*

Svedlund, R & Svenonius, O: *Svenska skriftprov 1464-1928.*

Svensson, Lars: *Nordisk paleografi.*

Wiktorsson, Per-Axel: *Bergsbruk och namn. En ortnamnsstudie om Bergslagen.*

Åberg, Alf: *Läsning av gamla handstilar.*